

1

Toidu keskkonnamõju?

Toidu tootmisel on oluline keskkonnamõju!

- Umb 25% maailma kasvuhoonegaasidest pärineb toiduainete tootmisest lähiaastatel see suureneb .
- Ligi 40% planeedi Maa elamiskõlblikust maast on põllumajanduse all, mis on tähtsaim elurikkuse kao põhjus.

Kuna me kõik peame sööma, siis saame selle kaudu kõik ka keskkonda hoida.

2

Millest tuleb toidu keskkonnamõju?

?

3

Millest tuleb toidu keskkonnamõju?

Maakasutus

38% maismaast kulub põllumajanduseks ja karjakasvatuseks

Miks see probleem on?

- Metsade kadu
- Koosluste ja elupaikade kadu
- Mulla kadu – aastas hävib u 30 miljardit tonni mulda

Intensiivpõllumajanduse eesmärk on saada võimalikult palju saaki võimalikult vähese ajaga.

Monokultuurid: suurel maa-alal kasvatatakse vaid ühte sorti saadusi, mis vajavad rohkem kastmist, väetamist ja taimekaitsevahendeid. Need on vastuvõtlikumad haigustele ja põhjustavad ulatuslikku elurikkuse kadu.

Põllumajandusest:

- Maakasutus, elurikkuse kadu
- Põllumasinad ja fossiilkütused
- Kasvuhoonegaasid
- Intensiivpõllumajandus

Vt: <https://roheline.ee/>

4

DEFORESTATION
Every second, 1-2 acres of forest is cleared for animal agriculture. In the Amazon Rainforest, 91% of deforestation is due to livestock.

METHANE GAS
Animal agriculture is responsible for 18 percent of greenhouse gas emissions, more than the combined exhaust from all transportation.

LAND DEGRADATION
Beef needs 20 times more land per gram of edible protein than beans, peas and lentils.

FEED
In the U.S., 67% of crops are used for animal feed. Only 27% of crop calories are consumed directly by people.

WATER
Half of water in the U.S. is used for animal agriculture. It's used for irrigating crops the animals eat, drinking water, cleaning filthy factory farms, transportation, etc.

MOTHERLOVER.ORG

Veisekasvatus

metaani (CH₄) teke seedekulglas on eriti suur mäletsejatel; metaan ka sõnnikuhoidlat;

naerugaasi ehk dilämmastikoksiidi (N₂O) eraldub lämmastikuga väetatud põllumuldadest;

süsinikdioksiidi (CO₂) emissioonid põllumuldadest, eriti kuivendamisel

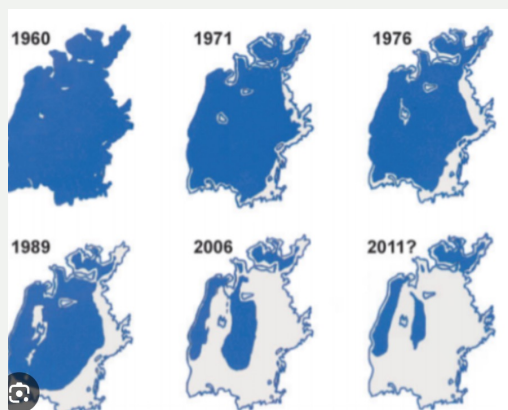
5

Millest tuleb toidu keskkonnamõju?

- Veekogude ületoitelus (taimekaitsevahendite, väetiste jäägid satuvad veekogudesse, põhjavette)
- Magevee kasutamine (Ülemaailmselt tarbib põllumajandussektor ligi 70% planeedi kättesaadavast mageveest – see on palju rohkem kui tööstuses (23%) ja olmekasutus (8%).

6

Näide: Araali meri

Araali meri Kesk-Aasias oli 1950-ni suuruselt neljas järv maailmas, tänaseks on inimtegevuse tõttu kaotanud veemahust üle 90%. Kuivamise peamiseks põhjuseks on Amudarja ja Sõrdarja vete ülemäärane kasutamine põldude niisutamiseks.

7

Millele kulub (kraani)vesi?

Euroopa elanike ööpäevane olmevee ligikaudne kasutus

Koristamine	40 liitrit
Kätepesu	40 liitrit
Nõudepesu	20 liitrit
Pesupesemine	15 liitrit
Toiduvalmistamine	10 liitrit
Vannis või duši all käimine	7 liitrit
WC loputusvesi	6 liitrit

8

Millest tuleb toidu keskkonnamõju?

Elurikkuse vähenemine Viimase 50 a. on kadunud 50% elustikust - suuresti intensiivsest põllumajandusest ja maastikukasutusest põhjustatud elupaikade kao ja killustumise tõttu.

Pestitsiide ehk taimekaitsevahendeid kasutatakse kahjurite ja umbrohtude tõrjeks. Need mõjutavad aga lisaks sihtorganismidele ka teisi eluvorme nt.tolmeldajaid, kes on toidu tootmise jaoks väga olulised. Pestitsiidide jääke satub ka meie muldadesse ja vette.

Elupaikade kadumine ähvardab mitmeid paljusid liike.

9

Millest tuleb toidu keskkonnamõju?

(Vihma) **metsade raadamine**. Kasvava nõudluse tõttu toiduainetele on paljud looduslikud elupaigad kadunud ja need on asendunud intensiivsete monokultuuridega (nt. Indoneesia vihmametsade muutmine õlipalmiistandusteks, suurte Brasiilia savannide ja Amazonase vihmametsade alade muutmine soja- ja veisekasvatustefarmideks.)

10

Millest tuleb toidu keskkonnamõju?

Toidu raiskamine:

- Eestis toidu kadu inimese kohta 42%; suurim kadu inimeste kodudes;

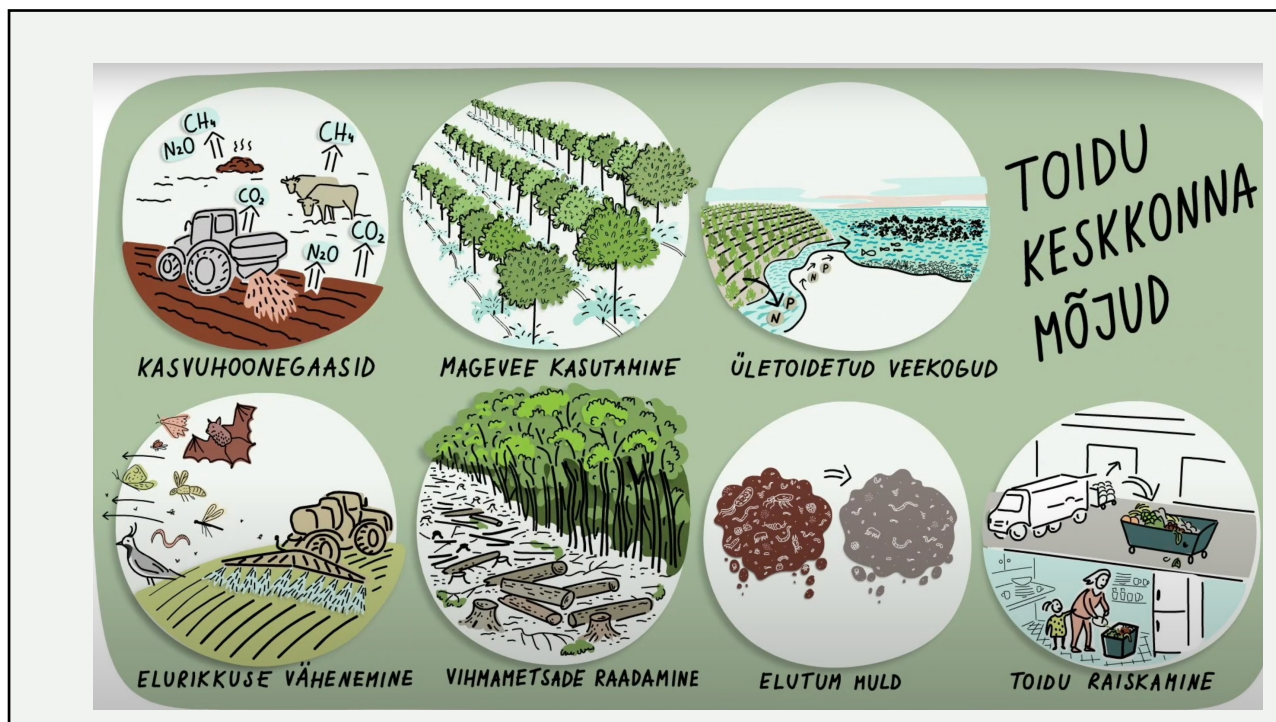
<https://tarbitoitutargalt.ee/toidukaost/>

Toidujäätmete tõttu raiskame palju ressursse – maad, vett, energiat ja töajõudu

Eestimaa Looduse Fond; www.youtube.com/watch?v=dpzbN17MGv8

11

12

- Transpordi keskkonnamõju üsna väike, võrrelduna nt köetavate kasvuhoonete kliimamõjuga
 - Iga toiduaine puhul mahetoidul veidi väiksem keskkonnamõju – kuigi maad võib kuluda rohkem, ei kasutata pestitsiide ja väetisi.
-
- Jälgi ka Fair Trade märgist
 - Pakend väga suur osa keskkonnamõjust – klaasil ja metallil suurem mõju, kuna raskemad! Plastikul samas ümbertöötlemine oluline, kui jõuab lihtsalt prügimäele, siis on suur keskkonnamõju

Biojäätmed (33%), vanapaber (18%), klaas (6%) ning metall (3%) moodustavad kodusest jäätmehoovest umbes 60%

ELF: Toidufoor.ee, lihafoor.ee

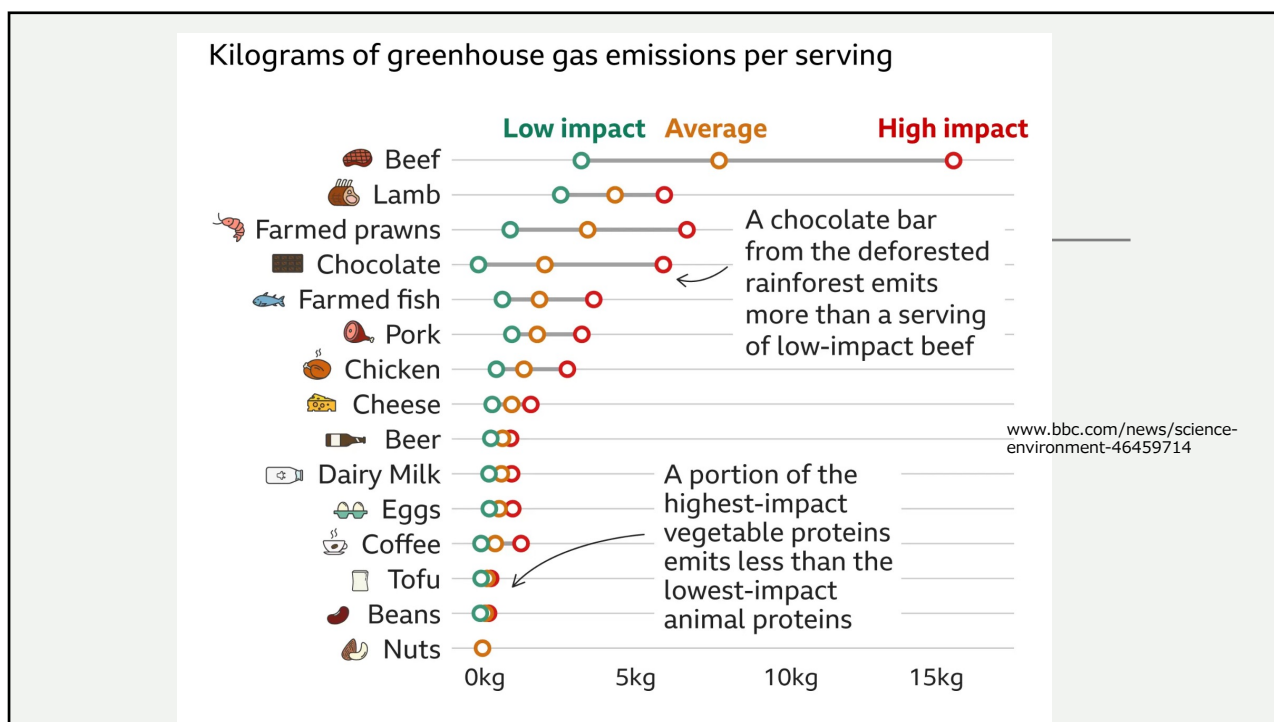
13

Toidu keskkonnamõju puhul küsi.

Kust toit pärit on?
 Kuidas, kus meie toit kasvanud on?
 Kuidas toitu töödeldakse ja säilitatakse?
 Kui vähendada toidu raiskamist?

14

15

KUIDAS OMA TOIDU KESKKONNAMÕJU VÄHENDADA?

Kohalik ja hooajaline toit

- Mida lähemalt on toit tulnud, seda väiksem kliimamõju, tavaliselt see toit ka vähem töödeldud
- Kasulik ka kohalikele tootjatele. Mitmed harjumuspärased eksootilised kaubad saab välja vahetada kohalike vastu – nt sidrun vs astelpaju v rabarber, kinoa vs odrakruup jne
- Hooajaline toit on ka vitamiinirikkam. Jälgi ka eksootiliste viljade hooaegu, maasikad ei pea aastaringi saadaval olema

Mahetoit -Kasvatamiseks pole kasutatud väetisi ja pestitsiide, keskkonnamõju kohe väiksem.

Vähem liha ja piimatooteid

- Lihal ja piimal lihtsalt on suur CO2 jalajälg, pole midagi teha.
- Ei pea päris elimineerima, piisab kui lihtsalt vähendada ja selle võrra siis süüa nt kvaliteetset kodumaist maheveiseliha.

Ära raiska: Planeeri menüüd, taaskasuta ülejääke – säästad ka raha. Võib võtta ka plekkidega puu /juurvilju

Pakendivabamalt

Komposti toidujätmed -Toodab juurde väga väärtuslikku mulda!

16